

Complexnummer: 508010

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Eikenrode

Aantal complexonderdelen

4

Monumentnummers van complexonderdelen

506228, 508011, 508012, 508014

Woonplaats

Loosdrecht

Gemeente

Wijdemeren

Provincie

Noord-Holland

Locatie van het hoofdoject

Nieuw-Loosdrechtsedijk 21, 1231 KL te Loosdrecht

Complexomschrijving

Tussen het gemeentehuis van Loosdrecht en de Hervormde kerk gelegen historische buitenplaats Eikenrode. De eerste kaart die het huis van de buitenplaats Eikenrode op de huidige plaats weergeeft is de omstreeks 1850 uitgebrachte Militaire en Topografische kaart; het huis bevindt zich aan de oostzijde van de Nieuw Loosdrechtsedijk; vanaf 1881 laat de Topografische kaart ook een parkaanleg zien met een lusvormige oprijlaan, een slingerpad naar een slingervijver en verschillende boomgroepen alsmede een moestuin; de naam van de er tegenover gelegen buitenplaats Nooitgedacht - eveneens aan de Nieuw Loosdrechtsedijk - is vanaf 1850 op de kaart aanwezig, de naam Eikenrode komt daarop echter niet voor. Het huidige hoofdgebouw is in 1845 gebouwd door bouwmeester J. Streefkerk in opdracht van dr. Jan Conrad Hacke, die zich na 1856, het jaar waarin hij de ambachtsrechten op Loosdrecht en Mijnden verwierf, Hacke van Mijnden kon noemen. Hacke was zeer geïnteresseerd in kunst en literatuur, hij vertaalde Dante's Divina Commedia en had o.a. contact met mevrouw Bosboom-Toussaint en Potgieter.

Het huis is gesitueerd met de voorgevel op het westen ongeveer in het midden van de buitenplaats op een rechthoekige plattegrond (met aan de achterzijde een erkeruitbouw) en bezit tweeënhalf bouwlaag onder een plat dak.

Het huis verkeert in authentieke staat. Ten noorden van het huis bevindt zich de contemporaine orangerie annex koetshuis, koetsierswoning en paardenstal en ten oosten de uit om streeks 1860 daterende familiegrafkapel. Een uit het einde van de 19de eeuw daterende tuinmanswoning, die in de zuid-oost hoek van het park stond, werd tussen 1967 en 1977 afgebroken. Vlakbij deze woning bevond zich de moestuin; een gedeelte van de tuinmuur resteert. Nabij de Nieuw Loosdrechtsedijk was een uit omstreeks 1850 daterende koepel in de vorm van een zgn. Turkse tent aanwezig; naar verluidt is deze rond 1930 afgebroken,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het omringende park is na 1845, volgens familieleden door tuinarchitect J.D. Zocher Jr. (1791-1870) in landschapsstijl aangelegd, en bestaat uit een open ruimte voor, achter en opzij het huis, waaromheen een door slingerpaden doorsneden bosaanleg. De belangrijkste bestanddelen van het park bestonden, volgens de topografische kaart van 1881, uit open ruimten met boomgroepen. Voorts waren belangrijk de oprijlaan in "lus"-vorm vanaf de Nieuw Loosdrechtsdijk naar het huis - deze oprijlaan is volgens de Topografische kaart uit 1896 dan reeds verhard - een wandelpad naar de oostelijk van het huis gelegen langgerekte vijver en die vijver, waarbij een (thans ingestorte) ijskelder, die volgens de overlevering gedekt was met een glazen koepel; op de Topografische kaarten van 1946 en 1957 komt naast de langgerekte vijver een heuvel (opgeworpen na het graven van de vijver?) voor; deze kaarten geven ook een wandelpad te zien dat leidt naar het noordoosten; een tweede min of meer ronde vijver, noordelijk van de langgerekte vijver, staat pas aangegeven op de Topografische kaarten van 1967 en 1977. Ook zijn belangrijk de zichtassen in oostelijke richting over de vijver, in zuidelijke richting naar het Zwarte Pad en in westelijke richting over de oprijlaan en de recent toegevoegde vijver voor het huis naar de Nieuw Loosdrechtsdijk, alsmede die in noordwestelijke richting naar de oranjerie; tevens zijn van belang het wandelpad naar de langgerekte vijver, de opgeworpen heuvel, de ronde vijver en het wandelpad daarheen, alsmede de grafkapel. De historische aanleg van Eikenrode wordt omsloten door de Nieuw Loosdrechtsdijk in het westen, het St. Annapad in het noorden, de kadastrale percelen 5791 en 3878 in het oosten, en in het zuiden het wandelpad dat wordt aangeduid als het Zwarte Pad. De moestuin is thans voor de bescherming van ondergeschikte betekenis. Tevens geldt dit voor het restant van het kassencomplex.

Op de bij de omschrijving behorende kaart is de omgrenzing van het complex alsmede de aanduiding van de onderdelen aangegeven.

De historische buitenplaats is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang, vanwege:

- het neo-classicistische hoofdgebouw, waarvan de vorm, het inwendige en de gevels karakteristiek zijn voor de tijd van ontstaan; dat typologisch waardevol is alsmede zeldzaam en authentiek, en visueel de kern van de buitenplaats vormt;
- de historische tuin- en parkaanleg in landschapsstijl, die uit het midden van de 19de eeuw dateert en die met de centrale ligging van het hoofdgebouw en met de zichtassen in vier windrichtingen (oost, zuid, west en noordwest) respectievelijk naar de vijver, naar het Zwarte Pad, naar de dijk met de oprijlaan en naar de oranjerie c.a. de wandelpaden naar de vijvers, respectievelijk de grafkapel tot een zeer geslaagde, verwaarloosde maar in structuur goed bewaarde, landschappelijke compositie is gesmeed met een sterke uitstraling in het overigens niet beboste gebied aan de noord-, oost en zuidzijde;
- de neo-classicistische oranjerie c.a. en de architectuurhistorisch waardevolle familiegrafkapel geven tezamen met het huis een goed beeld van de bebouwing van een middelgrote Nederlandse buitenplaats uit omstreeks 1845.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 506228

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	21 oktober 1997
Kadaster deel/nr	82761/48

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Loosdrecht	Wijdemeren	Noord-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Nieuw-Loosdrecht	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Loosdrecht	C			6763

*Omschrijving***

HOOFDGEBOUW (Huis Eikenrode).

Op rechthoekige plattegrond gesitueerd hoofdgebouw van twee bouwlagen onder plat dak met opvallend forse kroonlijst. Het hoofdgebouw is opgetrokken in neo-classicistische stijl. De op het westen gelegen voorgevel kent vijf vensterassen met een middenrisaliet van drie assen, ingedeeld en begrensd door vier natuurstenen pilasters van de kolossale orde en voorzien van basement en kapiteel.

Horizontaal is de gevel geleed door een natuurstenen lijst vlak onder de vensters op de verdieping. Voor de risaliet een hardstenen bordes met in het midden drie treden. Naast het bordes bevinden zich twee voetstukken waarop (nu verdwenen) beelden van honden waren geplaatst. Aan de voet van de gevel een hardstenen plint die het gebouw omgeeft. De kozijnen van alle vensters en van de in het midden gelegen toegangsdeur zijn geprofileerd; boven de vensters in de risaliet op de begane grond classicistische voluutmotieven in hout, en hoofdgestellen met fries en kroonlijst boven de overige vensters op de begane grond. De toegang heeft een glasdeur met een zesdelige indeling, waarvan de onderste twee rechthoeken zijn dichtgezet. Aan weerszijden tot op het bordes, respectievelijk de plint doorlopende geveldoorbrekingen met stolpramen met bovenlicht. De vensters op de verdieping kennen stolpramen met zesruitsverdeling onder het kalf en een ongedeeld bovenlicht erboven.

Het imposante hoofdgestel is gekornist boven de risaliet. heeft een vlakke architraaf en fries, waarboven de veruitkragende geprofileerde kroonlijst.

De rechtergevel kent eveneens vijf vensterassen, de doorgaande hardstenen horizontale lijst, en een dubbele openslaande glasdeur met geprofileerde omlijsting en kroonlijst. De vensters en deur hebben een indeling die identiek is aan die van de voorgevel. Drie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

kleine zolderlichten zijn aangebracht in de fries.

In de achtergevel is rechtsonder een vermelding van de eerste-steen-legging op 11 maart 1845 door mevrouw J.C.S. Hacke-Elias, de echtgenote van de opdrachtgever. De achtergevel heeft in het midden over beide bouwlagen een driezijdige uitbouw met op de b.g. geknikte bakstenen pilasters (met basement en kapiteel) en boven de drie daar aanwezige dubbele glasdeuren vulstukken met consoles; de overige rechthoekige geveldoorbrekingen op de b.g. lopen tot aan de gevelvoet; de vensters op de verdieping zijn rechthoekig in de uitbouw, de overige zijn getoogd; de vensters op de b.g. zijn voorzien van geprofileerde kozijnen die zijn omgezet; op de verdieping zijn alleen de twee vensters uiterst rechts, die in de uitbouw, en het eerste daarop volgende venster geheel van geprofileerde lijsten voorzien, de overige drie vensters hebben slechts een geprofileerde rondboog; de indeling van de doorbrekingen op de b.g. is zesruits, op de verdieping is de indeling eveneens zesruits, maar met tweedelig bovenlicht, uitgezonderd de vensters in de uitbouw die achtruits zijn. In het fries drie zolderlichten. De gevel is horizontaal geled door drie lijsten, één boven de pilasters van de uitbouw, één onder de vensters op de verdieping één ter hoogte van de boog-aanzet van de getoogde vensters.

De linker gevel kent twee deuren waarvan één met kroonlijst op de b.g., en één venster op de verdieping. Op het fries een tuin-bel en twee zolder-lichten. Ook hier de omgaande hardstenen lijst.

In het interieur is enig gaaf stucwerk op de plafonds aanwezig. Op enkele plaatsen ondersteunen opvallend geprofileerde zware consoles een balkeinde. De gangen op de begane grond zijn voorzien van vloertegels van wit marmer. Alle deuren zijn paneeldeuren. De schoorsteenmantels zijn bijzonder talrijk en veelal voorzien van betimmeringen, die passen bij de overige aankleding van het vertrek.

In de tuinkamer op de b.g. bevindt zich een hardstenen midden 18de eeuwse schoorsteen met blank eikenhouten boezem, waarin vermoedelijk voorheen een spiegel of schilderstuk. In deze kamer rode wandbespanning (textiel), een gestucte kooflijst met goud afgebiesd boven een blank eikenhouten kroonlijst, met goud gehoogde rozet in het midden van het plafond, dubbele blank eikenhouten deuren met bovendeurstuk en profiellijsten. Lage lambrizingen met geprofileerd, deels met goud gehoogd, houtwerk. Op de b.g. voorts rechts een schoorsteenmantel op forse consoles van veelkleurig marmer, een schoorsteenmantel van hardsteen met witte marmeren consoles, waarboven gecanneleerde pilasters met basement en architraaf, en nog een tweede hardstenen schoorsteenmantel met overhoekse witte marmeren consoles. Op de verdieping bij de trap een wandboekenkast met glazen schuifdeuren, een schrijfnis met schrijfblad op witte consoles (ingericht in het kozijn van het venster) en een lambrizing van marmerplaten met aan weerszijden twee gestucte pilasters met basement, kapiteel en architraaf. Ook een zwarte hardstenen schoorsteenmantel met gestucte pilasters met verdiepte velden, bewerkte basementen en kapitelen, eierlijsten, fries en dekljst.

Volgens C. Moes, " Architectuur als sieraad van de natuur, de architectuurtekeningen uit het archief van J.D. Zocher jr. (1791-1870) en L.P. Zocher (1820-1915)", NAI Rotterdam 1991, p. 184 behoren het landhuis en de aanleg van het landschapspark tot de uitgevoerde werken van J.D. Zocher; zij verwijst naar H.W.M. van der Wyck, De Nederlandse Buitenplaats, Aspecten van ontwikkeling, bescherming en herstel, Alphen a/d Rijn 1983, p. 311, waar zowel het huis als het landschapspark aan J.D. Zocher worden toegeschreven.

Architectuurhistorisch belangrijk neo-classicistisch hoofdgebouw waarvan zowel het exterieur als het interieur in vrijwel authentieke staat verkeren.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 508011

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	21 oktober 1997
Kadaster deel/nr	82715/120

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Loosdrecht	Wijdereen	Noord-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Nieuw-Loosdrecht	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Loosdrecht	C			6763
Loosdrecht	C			6462
Loosdrecht	C			6249
Loosdrecht	C			4508
Loosdrecht	C			6764

*Omschrijving***

HISTORISCHE TUIN-EN PARKAANLEG.

Op de uit 1850 daterende Militaire en Topografische kaart staat een huis aangegeven, tamelijk ver van de dijk gebouwd, een tuinaanleg is er niet op aangegeven, evenmin bos. Pas op de kadastrale kaart die verkend is in 1872, herzien is in 1902 en 1906, en gedeeltelijk herzien tot 1920, zijn het huis, de oranjerie, de tuinmanswoning en nog enkele andere, nu verdwenen opstallen, te zien; ook de lusvormige oprijlaan vanaf de Nieuw Loosdrechtsedijk, het wandelpad en de vijver, boomgroepen en mogelijk boomcoulissen zijn te onderscheiden. Kenmerkend voor de aanleg in deze tijd is de openheid; deze openheid blijft aan de westzijde tot 1946, en langs de zuidelijke zichtas tot 1977 gehandhaafd, dat tonen de Topografische kaarten van 1946, 1957, 1967 en 1977.

De kenmerken van de landschappelijke aanleg van Eikenrode zijn de "lus"vormige oprijlaan naar het huis met als accent de daarin bijeen geplaatste vijf bruine beuken, ruim honderd jaar oud, in een overigens open ruimte met rododendrons omzoomd; op de top van de nabij de langgerekte vijver opgeworpen heuvel groeien eiken; voorts de vijver met geaccidenteerde in golvende lijnen verlopende oevers, en de kleine ronde vijver, als ook de zichtassen vanuit het huis in vier windrichtingen, respectievelijk naar het westen over de min of meer open ruimte naar de Nieuw Loosdrechtsedijk en de oprijlaan, alsmede naar het noordwesten richting oranjerie, naar het zuiden in de richting van het Zwarte Pad en naar het oosten over de slingerivier. De restanten van de daarbij voorheen aanwezige ijskelder, en de bij de oostgrens gelegen grafkapel vormen belangrijke bouwkundige toevoegingen, die de cultuurhistorische waarde nog verhogen. In het park ten oosten van het huis om de slingerivier - zijn vele bijzondere bomen geplant; waaronder

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Mammoethboom (één exemplaar is plusminus 130 jaar oud), Japanse ceder, moerascypres, *Taxus baccata Fastigiata*, Tulpenboom en Amerikaanse eik, en ook bij de grafkapel en de oranjerie treft men een grote variëteit aan bijzondere conifeersoorten aan, die deels nog uit de tijd van Hacke dateren; de slingerpaden in dit deel zijn voor het merendeel met oude beuken aan weerszijden beplant; aan de uiterste oostzijde bij de moestuin bevindt zich een rij eiken; coniferen bevinden zich aan de noordzijde vanaf de oranjerie tot de plaats van de vroeger koepel; aan de zuidzijde van het gazon eveneens coniferen; nabij het huis aan de zuidwestzijde een groep van acht lindebomen; aan de zuidoostzijde een bruine beuk, en aan de noordoostzijde een groene beuk; langs de zuidzijde van de buitenplaats voert zowel een door beuken omzoomd pad naar de dijk, als een eikenlaan. Wat de structuur en de inrichting betreft is het park in grote trekken bewaard gebleven. De zichtassen vanuit het huis zijn bewaard, hoewel op enkele plaatsen dichtgegroeid, de oprijlaan is voor het grootste deel nog herkenbaar, de slingerpaden en de oude vijvers zijn nog aanwezig, en het bomenbestand heeft, hoewel enkele exemplaren zijn geveld en het bos in zijn geheel is verwaarloosd, een grote landschappelijke waarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 508012

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	21 oktober 1997
Kadaster deel/nr	82715/101

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Loosdrecht	Wijdemeeren	Noord-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Nieuw-Loosdrecht	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Loosdrecht	C			6462

*Omschrijving***

ORANJERIE c.a. Voormalige in het midden van de 19de eeuw gebouwde neo-classicistische orangerie van één bouwlaag, die reeds voor 1871 is verhoogd tot twee bouwlagen, en is uitgebreid met een koetshuis, koetsierswoning en paardenstal, annex machinekamer, tot een okerkleurig hybride gepleisterd U-vormig gebouw, gedekt door verschillende zadeldaken, welke daken aan het zicht zijn onttrokken door een gevelbeëindiging met kantelen. De orangerie kent in de zuidgevel vijf vensterassen met glasdeuren onder zwaar geprofileerde kroonlijst, een daarboven (later) aangebracht balkon en vijf vensters; asymmetrisch zadeldak met overstek; in de westgevel de dubbele deuren naar de orangerie. Daar zowel de westgevels als de oostgevels van het koetshuis, de koetsierswoning als de paardenstal annex machinekamer door wijzigingen aan deuren en vensters hybride vormen hebben aangenomen, komen zij niet voor beschrijving en bescherming in aanmerking; de orangerie is door zijn stilistische authenticiteit en als deel van de cultuurhistorisch belangrijke hoofdvorm (van orangerie tot aan de noordgevel van de paardestal en machinekamer) en vanwege de ligging van deze hoofdvorm op één der vier zichtassen beschermenswaardig; de noordgevel is blind op een dichtgezet venster in oijefboog na, en de oostgevel kent links in de orangerie een deur (onder de omlopende geprofileerde kroonlijst) en een venster op de verdieping; het inspringende gedeelte aan de oostzijde was bestemd als wasplaats van de koetsen.

Cultuurhistorisch belangrijk bouwwerk bestaande uit een classicistische orangerie met daaraan gebouwd koetshuis, koetsierswoning, paardenstal en machinekamer, het geheel door bepleistering van de muren en het aanbrengen van kantelen tot een eclectisch ensemble samengevoegd. Het bouwwerk is vooral als hoofdvorm, met de diverse samengestelde delen, van belang; door wijzigingen aan deuren en vensters zijn echter de oost-, west- en noordgevels qua indeling niet van belang.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	Orangerie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 508014

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	21 oktober 1997
Kadaster deel/nr	82715/69

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Loosdrecht	Wijdereen	Noord-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Nieuw-Loosdrecht	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Loosdrecht	C			4508

*Omschrijving***

GRAFKAPEL.

In 1860 gebouwde familiegrafkapel van baksteen met hardsteen plint op een plattegrond in de vorm van een Latijns kruis en voorzien van vier topgevels; de kapel is gedekt door zadeldaken waarop leien en in het midden een rond plateau, waarvan de bestemming niet duidelijk is; voorgevel met dubbele spitsboogvormige deur in rollaag met sluitsteen, waarboven hardstenen gedenkplaat met het opschrift "Christo animi vitae"; op de top een ijzeren kruis; in de noord- en zuidgevels kleine vensters; voor de deuren twee hardstenen treden en de toegangssteen tot de grafkelder; naast de deuren waren voorheen op de muur twee houten vlinders met gespreide vleugels aangebracht en twee houten omgekeerde fakkels; deze voorwerpen worden thans door de Historische Kring Loosdrecht bewaard; in de vloer van de kapel zijn enige groepen van vier tegels geplaatst met in het midden glas waardoorheen men de grafkisten kan zien; op de wanden in hardst een de teksten "Ik ben de weg en de waarheid en het leven" (midden), "Laat de kinderen tot mij komen" (links) en "Ik leef en gij zult leven" rechts; ongeveer twintig familieleden zijn in de kelder bijgezet. Voorts een uit zwart hout en leer vervaardigde sokkel waarop voorheen een marmeren beeld van Christus aan de geselpaal, van de hand van de Italiaanse beeldhouwer Eumene Baratta, dat zich thans bevindt in de Oud-katholieke kerk te Hilversum. Voor de kapel een ijzeren hekwerk met twee afgeknotte hardstenen hekzuilen. Architectonisch, architectuur- en cultuurhistorisch waardevolle gave familiegrafkapel die de waarden van de historische buitenplaats nog vergroot.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Uitvaartcentra en begraafplaatsen	Begraafplaats en -onderdelen	Grafkapel(H)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument